

Obrazy z novějších českých dějin

Náměty pro realizaci očekávaných výstupů, klíčových kompetencí a průřezových témat při práci s učebnicí a s příslušnými pracovními listy

Do následujícího přehledu byly kromě **očekávaných výstupů** a **klíčových kompetencí** zařazeny i náměty pro **průřezová témata**. Průřezová témata tvoří povinnou součást základního vzdělávání, způsob realizace průřezových témat a stanovení časové dotace v jednotlivých ročnících je **plně v kompetenci školy**. Více viz www.msmt.cz **Opatření ministryně z 1. 7. 2007**.

Všechny následující informace mají vyučujícím sloužit pouze orientačně. Mohou si z uvedené nabídky vybírat nebo realizovat požadavky RVP ZV zcela jiným způsobem vlastním nebo daným ŠVP.

Rozvíjení **klíčových kompetencí** ani realizace **očekávaných výstupů** a **průřezových témat** neprobíhá ve vyučovacím procesu takto izolovaně, dochází k neustálému prolínání, proto může být jejich specifikace pro krátký úsek (např. jednu vyučovací hodinu) velmi obtížná.

Přehled zařazených okruhů průřezových témat a přesah očekávaných výstupů viz strana 17 a 18 tohoto manuálu.

Vysvětlivky:

PL = Pracovní list

Ov = Očekávané výstupy

Kk = Klíčové kompetence

PT = Průřezové téma: **OSV** – Osobnostní a sociální výchova, **VDO** – Výchova demokratického občana,

VMEGS – Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, **MKV** – Multikulturní výchova,

ENV – Environmentální výchova, **MV** – Mediální výchova

(Zkratky PT byly převzaty ze stránek Portálu RVP)

Všechny listy – časový údaj (vždy u nadpisu)

Ov: tvořivá činnost k získání nových informací

Kk: nadpředmětové vztahy – *Matematika a její aplikace*

Ov: práce s časovými údaji (pravěk, středověk, novověk)

PT: OSV – rozvoj schopnosti poznávání (rozvoj smyslového vnímání)

PT: OSV – sociální rozvoj (skupinová práce – komunikace, kooperace a kompetice)

PT: MV – kritické čtení (práce s textem, práce s informacemi)

PT: ENV – vztah člověka k prostředí v minulosti (využívání přírodních zdrojů v minulosti)

PT: VMEGS – Jsme Evropané (kořeny evropské civilizace)

Pracovní list 1/A

Zavzpomínání na české dějiny

cv. 1, 2, 3 – OV: připomenutí důležitých etap ze starších dějin, tvořivá činnost na základě získaných informací

Kk – práce s časovými údaji (pravěk, středověk, novověk)

PT: OSV – osobnostní rozvoj (rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů)

Pracovní list 1/B

Co je třeba vědět na začátku

cv. 1, 2 – Ov: pracuje s časovými údaji a zjištěné údaje využívá k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy; tvořivá činnost na základě získaných informací seznámení se s problémy chudých lidí, mezipředmětové vztahy – problémy dnešního světa ve srovnání s minulostí

Kk: samostatná individuální práce umožňuje, aby žák vybíral a využíval podle svých potřeb metody pro efektivní učení; vyhledání a doplnění potřebných informací, diskuse, práce ve skupině

PT: VDO – principy demokracie (spravedlnost, řád)

PT: VDO – Občan, občanská společnost a stát (Listina základních práv a svobod)

Pracovní list 2/A

Blýskání na lepší časy

cv. 1, 2 – Kk: vyhledání informací, výběr správného řešení na základě informací z četby, vyznačení potřebných informací, práce s učebnicí, se slovníky

Ov: rozeznává současné a minulé; orientuje se v hlavních reáliích minulosti; práce s údaji (Marie Terezie – Josef II.)

cv. 3 – Ov: tvořivá činnost s informací o Josefu II.; debata: svoboda náboženství v průběhu dějin a dnes

Kk: získané výsledky porovnává a kriticky je posuzuje

PT: OSV – Morální rozvoj (hodnoty, postoje, praktická etika)

Pracovní list 2/B

Obrození českého jazyka

cv. 1, 2, 7 – Kk: práce s učebnicí, se slovníky, práce s textem – porozumění textu, vyhledávání potřebných informací v něm a jejich využití při řešení úkolů

cv. 3, 4, 5, 6 – Ov: tvořivá činnost na základě získaných informací; hledá v regionu stopy života a práce našich předků

Kk: samostatné řešení problémů, individuální volba způsobů vyhledávání informací, výběr správného řešení na základě informací z četby

PT: OSV – kreativita, osobnostní rozvoj (rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů)

Pracovní list 3/A

Obrození českého jazyka

cv. 1 – Kk: vyhledání a doplnění potřebných informací, debata o důvodech a porovnání se současností: Proč byl zapotřebí jednotný jazyk v celé říši? Kterým jazykem se dorozumívají dnes např. počítačová experti, mění se proto úřední jazyky jednotlivých zemí?

cv. 2, 3 – Kk: využívání neverbálních informačních prostředků; význam a fungování knihoven v současnosti, aktivní zapojení do kulturního dění, sledování nabídky přednášek, výstav apod.

Ov: vlastní tvořivá činnost na základě získaných informací směřující k pochopení dějů a jevů, aplikační využití pojmů

PT: OSV – kreativita

Pracovní list 3/B

Buditelé českého národa

cv. 1 – Ov: cílem není osvojení si názvů jednotlivých děl, ale pochopení procesu, v němž se čeština postupně stávala i jazykem vzdělanců (vědců, spisovatelů, básníků), jazykem českého divadla

Kk: shrnutím se může stát výstižné souvislé ústní vyjádření, kterým se bude rozvíjet komunikativní kompetence

PT: OSV – kreativita, osobnostní rozvoj (rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů)

Pracovní list 4/A

Buditelé českého národa

cv. 1, 2, 3 – Ov: pochopení vztahů: jazyk, hymna – jako identifikační znaky národa; státní hymna dnes; vlastní tvořivá činnost

Kk: vyhledává informace, vybírá a ověřuje správnost řešení problémů na základě práce s textem (čtení s porozuměním); využívání informačních prostředků; aktivní zapojení do kulturního dění, porozumění a uchování bohatství naší kultury

PT: OSV – osobnostní rozvoj (řešení problémů)

Pracovní list 4/B

Vynálezy mění svět

cv. 1 – Kk: vyhledání a doplnění potřebných informací, práce s učebnicí, zformulování svých myšlenek a názorů v logickém sledu

cv. 2, 3 – Ov: rozlišování současného a minulého; orientace v hlavních reáliích minulosti (období vynálezů) a pochopení vztahů: vynálezy – rozvoj společnosti – rozvoj kultury; tvořivá činnost na základě získaných informací směřující k porozumění

Kk: rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů a přemýšlí o nich (kompetence komunikativní)

PT: OSV – osobnostní rozvoj (rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů)

PT: ENV – vztah člověka k prostředí v minulosti

Pracovní list 5/A

Romantismus

cv. 1, 2, 3 – Kk: volba a doplnění vhodného řešení

Ov: vztahy mezi ději a jevy; ucelené informace o daném tématu

cv. 4 – Ov: tvořivá činnost k nalezení nových informací (romantismus); nadpředmětové vztahy – *Český jazyk, literatura, Výtvarná a Hudební výchova*; práce s textem, znaky romantismu v úryvku z Máchova *Máje*, psaní krátké povídky či pohádky; kreslení, zpěv...

Kk: účinně spolupracuje ve skupině, pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce (kompetence sociální a personální)

PT: OSV – sebepoznání a sebepojetí

Pracovní list 5/B

Stavby z období romantismu

cv. 1, 3 – Ov: regionální prvky; využívání archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů

cv. 2 – Ov: orientace v čase na základě práce s časovou přímkou

cv. 1, 2, 3 – Kk: spolupráce ve skupině, žák se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá (kompetence sociální a personální); obhajuje svá rozhodnutí; naslouchá promluvám spolužáků a slyšeného využívá v soustředěné individuální práci (kompetence komunikativní)

PT: OSV – osobnostní rozvoj (kreativita, seberegulace, sebeorganizace): návštěva knihovny, muzea

Pracovní list 6/A

Politické probuzení

cv. 1, 2 – Kk: vyhledává informace vhodné k řešení problému a využívá je k řešení úkolu, volí vhodné způsoby řešení (kompetence k řešení problémů); při individuální samostatné práci písemně vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu (kompetence komunikativní)

Ov: tvořivá činnost na základě získaných informací, orientace v hlavních reáliích

PT: OSV – osobnostní rozvoj (kreativita, sebepoznání a sebepojetí) – prezentace referátů

PT: OSV – osobnostní rozvoj (rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění)

Pracovní list 6/B

Nespravedlivé Rakousko

cv. 1, 2 – Kk: spolupráce ve skupině, žák se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá (kompetence sociální a personální); obhajuje svá rozhodnutí; naslouchá promluvám spolužáků a slyšeného využívá v soustředěné individuální práci (kompetence komunikativní); operuje s obecně užívanými termíny, vyhodnotí a správně použije informace z textu (kompetence k učení)

Ov: orientace v hlavních reáliích minulosti, práce s časovými údaji, život předků v tomto období v našem regionu, návštěva muzea

PT: VDO – Občan, občanská společnost – Listina základních práv a svobod

PT: VDO – principy demokracie – demokracie jako protiváha diktatury

Pracovní list 7/A

Kulturní rozvoj v českých zemích

cv. 1, 2 – nadpředmětové vztahy: *Český jazyk a literatura* (rozlišuje podstatné a okrajové informace, píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry), vytváří krátký mluvený i písemný projev s dodržением časové posloupnosti; využití obsahu i emocionálního působení literárního textu (odkaz na Čítanku 5/1)

cv. 3 – Kk: formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu (kompetence komunikativní); posoudí vlastní pokrok, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení (kompetence k učení)

cv. 1, 2, 3 – Ov: Národní divadlo – chráněná kulturní památka, její současný význam a péče o ni; vlastní zážitky a poznatky z návštěvy ND; hledání, výběr a použití informací z knih a z internetu

PT: OSV – osobnostní rozvoj (kreativita, sebepoznání a sebepojetí) – prezentace referátů

Pracovní list 7/B

Hospodářský růst českých zemí

cv. 1, 2, 5 – Kk: vyhledání vhodných informací, objevování příčin (vynálezy → rozvoj průmyslu) a důsledků (stěhování obyvatel do měst → nízká úroveň bydlení; dlouhá pracovní doba → boj za sociální jistoty) lze využít pro rozvoj kompetencí k učení, k řešení problémů

cv. 3, 4 – Ov: tvořivá činnost na základě získaných informací, využití získaných údajů k pochopení vztahů; srovnání života v minulosti a dnes; práce s novými pojmy

PT: ENV – vztah člověka k prostředí v minulosti (zdroj energie)

Pracovní list 8/A

Hrůzy první světové války

cv. 1, 2, 3, 4 – Kk: také učivo této kapitoly je především prostředkem k rozvíjení klíčových kompetencí, rozvíjet s jeho využitím lze kompetence k učení (při samostatné práci žák vybírá a využívá vhodné způsoby, metody a strategie, a řídí tak vlastní učení, operuje s obecně užívanými termíny); kompetence k řešení problémů (promyslí a naplánuje si řešení problému, využívá vlastního úsudku); kompetence komunikativní (rozumí různým typům textů, přemýšlí o nich a tvořivě je využívá při doplňování požadovaných údajů)

Ov: texty v učebnici jsou zásobníkem informací, z něhož si vyučující musí vybírat podle ŠVP a podle toho, co sám uzná za potřebné k naplňování činnostně zaměřených očekávaných výstupů; texty učebnice zahrnují problematiku v celé šíři, neboť jak jednotlivé ŠVP, tak i výběr jednotlivých vyučujících se mohou lišit. Učivo uvedené v učebnici tedy není určeno k tomu, aby bylo od „a“ až do „z“ probráno, a už vůbec ne k tomu, aby si ho žáci v plném rozsahu osvojili.

PT: VMEGS – Jsme Evropané (klíčové mezníky evropské historie)

PT: VDO – principy demokracie (demokratické způsoby řešení konfliktů ve společnosti)

Pracovní list 8/B

Hrůzy první světové války

cv. 5, 6, 7, 8 – Kk: spolupráce ve skupině, žák se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá (kompetence sociální a personální); obhajuje svá rozhodnutí, naslouchá promluvám spolužáků a slyšené informace využívá v soustředěné individuální práci, rozumí různým typům záznamů /zde slepé mapy/ a pracuje s nimi (kompetence komunikativní)

Ov: objasní historické důvody pro zařazení 28. října 1918 jako státního svátku; způsob života předků z uvedené doby v daném regionu, pomníky a památníky mrtvých z doby první světové války; legionáři, beseda s kronikářem, četba záznamů z místních kronik

PT: VMEGS – Jsme Evropané (kontinuita evropského vývoje)

Pracovní list 9/A

Tvář nového státu

cv. 1, 4 – Kk: vyhledání a třídění informací, jejich výběr a použití při řešení úkolů, to vše na základě jejich pochopení a propojení (kompetence k učení)

cv. 2 – Kk: účinně se zapojí do debaty; možno realizovat jako průřezové téma, např. hra na PARLAMENT PŘI VOLBĚ PREZIDENTA (kompetence komunikativní)

cv. 3 – Kk: práce s grafem (kompetence k učení a k řešení problémů)

cv. 1, 2, 3, 4, 5 – Ov: srovnává a hodnotí specifika demokracie v minulosti a v současnosti, prosperita hospodářství, zájem o naše výrobky v zahraničí; stopy této doby v místním regionu (muzea, kroniky, rodinné kroniky, tradice rolnických, řemeslnických rodin)

PT: MKV – multikulturalita, kulturní diference, lidské vztahy (vzájemné obohacování různých kultur)

PT: MKV – etnický původ (etnické skupiny na našem území v minulosti)

Pracovní list 9/B

První prezident

cv. 1 – Kk: samostatně vypracovaný referát – formuluje a vyjadřuje své myšlenky, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně ústně i písemně (kompetence komunikativní); kriticky hodnotí výsledky svého učení, posoudí vlastní pokrok, naplánuje si cestu ke zlepšení (kompetence k učení); respektuje a ocení naše tradice (kompetence občanské)

cv. 2 – Kk: vyhledání a doplnění potřebných informací

cv. 3 – Kk: problémová úloha – žák vyhledá uvedené zdroje informací a po jejich přečtení porovnává a nachází shodné, podobné a odlišné znaky daného jevu (hospodářské krize) v různých obdobích (kompetence k řešení problémů), přitom jde samozřejmě o velkou míru zjednodušení; znovu připomínáme, že výběr je zcela v kompetenci učitele

Ov: vlastní tvořivá činnost, rozlišuje současné a minulé, orientuje se v hlavních reáliích

PT: OSV – osobnostní rozvoj (kreativita, sebepoznání a sebepojetí) – prezentace referátů

Pracovní list 10/A

Jak se žilo v první republice

cv. 1, 2, 3, 4, 5, 6 – Ov: srovnávání a hodnocení způsobu života a práce našich předků; získávání informací od lidí (rodinných příslušníků), kteří slyšeli vyprávění pamětníků a na jeho základě dokáží o době sami vyprávět, hledání kulturních památek té doby v místním regionu; nadpředmětové propojení s českým jazykem a literaturou

Kk: propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí, uvádí věci do souvislostí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na historické události

PT: OSV – osobnostní rozvoj (sebeoznání a sebepojetí, cvičení pozornosti)

Pracovní list 10/B

Republika se hroutí

cv. 1, 2, 4 – Ov: procvičování orientace v hlavních reáliích dané doby; tvořivá činnost na základě získaných informací; práce s časovými údaji, rozlišování současného a minulého

Kk: vybírá vhodné způsoby k vyhledávání a doplnění potřebných informací; poznává smysl a cíl učení; zhodnotí výsledky svého učení; formuluje a vyjadřuje své myšlenky v logickém sledu; ověřuje si správnost řešení problémů, chyby opraví

cv. 3, 4 – Ov: orientace v hlavních reáliích minulosti a jejich porovnání se současností; práce se slovníky – významy slov; regionální specifika

PT: OSV – osobnostní rozvoj (řešení problémů, dovednosti pro učení a studium)

Pracovní list 11/A

Druhá světová válka

cv. 1, 2, 3, 4 – Kk: rozvíjení kritického myšlení, obhajování vlastních názorů a rozhodnutí (kompetence k řešení problémů); procvičování souvislého a kultivovaného vyjadřování ústního i písemného (kompetence komunikativní); vyhledávání a doplňování potřebných informací; respektování našich tradic; vcítění se do situací tehdejších lidí, odmítání násilí a útlatku (kompetence občanské)

cv. 1, 2, 4 – Ov: rozeznávání současného a minulého; pochopení vztahů mezi ději v minulosti; tvořivá činnost na základě získaných informací

cv. 3 – Ov: nadpředmětové vztahy – *Český jazyk a literatura*; hodnocení způsobu života v průběhu 2. sv. války na našem území, regionální hlediska; beseda s pamětníkem, hledání stop v kronikách

PT: VMEGS – Jsme Evropané (klíčové mezníky evropské historie)

PT: MKV – Etnický původ (rovnocennost všech etnických skupin a kultur, projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku)

Pracovní list 11/B

Druhá světová válka

cv. 5 – Kk: vyhledání a doplnění potřebných informací, práce s encyklopedickými texty, porozumění textu (kompetence k učení); vcítění se do situací tehdejších lidí, odmítání násilí a útlaku, chápání základních demokratických principů (kompetence občanské); porozumění různým typům textů (texty encyklopedické) a jejich tvořivé využívání (kompetence komunikativní), samostatné řešení problémů, sledování vlastního pokroku

Ov: pochopení vztahů mezi ději; vlastní tvořivá činnost; nadpředmětové vztahy – *Český jazyk a literatura*: psaní referátu; aplikační využití zjištěných údajů

PT: MKV – Etnický původ (rovnocennost všech etnických skupin a kultur, projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku)

PT: MKV – Princip sociálního smíru a solidarity (odpovědnost a příspěvi každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám)

Pracovní list 12/A

Boj proti nacistům

cv. 1, 2, 3, 4 – Ov: práce s časovými údaji, jejich využití k pochopení dějů; objasnění historických důvodů pro zařazení státních svátků a významných dnů

Kk: vybírá vhodné způsoby k vyhledávání a doplňování potřebných informací; tvořivá činnost a aplikace získaných informací; propojování poznatků do širších celků, zhodnocení výsledků svého učení (kompetence k učení); ověřování si správnosti řešení problémů, kritické myšlení (kompetence k řešení problémů); formulování a vyjadřování myšlenek a názorů (kompetence komunikativní); chápání základních principů, na nichž spočívají zákony (kompetence občanské)

PT: MV – tvorba mediálního sdělení (školní časopis)

Pracovní list 12/B

Konec druhé světové války

cv. 1, 2 – Kk: porozumění různým typům textů a záznamů (tabulky), vyhledání a doplnění potřebných informací; formulování a vyjadřování svých myšlenek a názorů (kompetence komunikativní); samostatné řešení problémů, využívání vlastního úsudku a zkušeností (kompetence k řešení problémů); rozvíjení schopnosti vcítit se do situací jiných lidí, odmítání násilí a útlaku (kompetence občanské)

cv. 1, 2, 3 – Ov: tvořivá činnost na základě doplňování vlastními slovy; práce s časovými údaji, jejich využití k pochopení dějů; objasnění historických důvodů pro zařazení státních svátků a významných dnů; nadpředmětové vztahy – *Český jazyk a literatura*: práce s literárními texty

PT: VMEGS – Jsme Evropané (klíčové mezníky evropské historie)

Pracovní list 13/A

Vývoj v poválečném Československu

cv. 1, 2 – Kk: vyhledání a doplnění potřebných informací; využívání různých informačních prostředků a zdrojů; třídění informací, uvádění věcí do souvislostí, vyvozování závěrů (kompetence k učení); chápání problémů, přemýšlení o příčinách, kritické myšlení, obhajování svých názorů (kompetence k řešení problémů); naslouchání názorům druhých, jejich akceptování a reagování na ně (kompetence komunikativní); uvědomování si povinnosti postavit se proti násilí – příklady z období totality (kompetence občanské)

Ov: vlastní tvořivá činnost, aplikace získaných informací; práce s časovými údaji, jejich využití k pochopení dějů; objasnění historických důvodů pro zařazení státních svátků a významných dnů

PT: VDO – principy demokracie

Pracovní list 13/B

Vývoj v poválečném Československu

cv. 3, 4, 5 – Ov: rozeznávání a porovnávání minulého a současného; tvořivá činnost, aplikační využití získaných informací; práce s klíčovými slovy

Kk: užití obecně užívaných znaků a symbolů při dotvoření schematické mapy (kompetence k učení); využívání informačních prostředků, práce s textem, porozumění čtenému textu (kompetence komunikativní); účinná spolupráce ve skupině, utváření příjemné atmosféry v týmu (kompetence sociální)

PT: VMEGS – Jsme Evropané

Pracovní list 14/A

Pražské jaro

cv. 1, 2 – Kk: práce s klíčovými slovy, vyhledávání, třídění a doplnění potřebných informací, výběr a volba vhodných způsobů učení, posouzení vlastního pokroku (kompetence k učení); hledání možných způsobů řešení problému a ověřování jejich správnosti (kompetence k řešení problémů); naslouchání a porozumění projevům druhých lidí, vlastní výstižné vyjadřování (kompetence komunikativní)

cv. 1, 2, 3 – Ov: pořizování výpisků jako klíčových slov a tvořivá práce s nimi, hledání potřebných informací a jejich aplikační využití; srovnávání života lidí dané doby se současností; využívání kronik, muzeí k pochopení minulosti

cv. 4 – Kk: vyhledání informací, výběr správného řešení na základě informací z četby a posouzení správnosti zvoleného řešení

PT: OSV – osobnostní rozvoj (rozvoj pozornosti a soustředění, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium)

Pracovní list 14/B

Období normalizace

cv. 1, 2, 3 – Ov: tvořivá činnost na základě získaných informací; ověřování správnosti výpovědí a oprava chybných; práce s časovými údaji; využití regionálních specifik

Kk: uvádění věcí do souvislostí, třídění informací na základě jejich pochopení, využívání informačních prostředků, práce s textem, porozumění čtenému textu (kompetence k učení); vnímání a řešení problémových situací, ověřování správnosti řešení (kompetence k řešení problémů); formulování a vyjadřování

PT: VDO – Občan, občanská společnost a stát (občan, jako odpovědný člen společnosti)
PT: OSV – Morální rozvoj (hodnoty, postoje, praktická etika, řešení problémů z hlediska sociálních rolí)

Pracovní list 15/A

Počátek nových nadějí

cv. 1, 2, 3, 4, 5 – Ov: zjišťování vztahů mezi údaji i mezi ději, orientace v hlavních reáliích současnosti; práce ve skupinách, diskuse, využívání kronik, dokumentárních filmů, besed s účastníky pro pochopení minulosti i současnosti; objasnění historických důvodů pro zařazení státních svátků a významných dnů

Kk: vyhledání a doplnění potřebných informací

PT: VDO – principy demokracie

Pracovní list 15/B

Vznik České republiky

cv. 1 – Kk: vyhledání a doplnění potřebných informací

cv. 2 – Ov: časové údaje a děje současnosti, pochopení jejich vzájemných vztahů i vztahů k minulosti, tvořivá činnost na základě získaných informací

PT: VMEGS – Jsme Evropané (klíčové mezníky evropské historie)

PŘESAH OČEKÁVANÝCH VÝSTUPŮ TEMATICKÉHO OKRUHU LIDÉ A ČAS

Dramatická výchova – UČÍME SE HROU – úkoly typu *Zahrajte si*

Učebnice *Obrazy z novějších českých dějin* – str. 6, 21, 23, 28, 51;
pracovní listy 5/A, 10/A, 15/A.

Český jazyk a literatura

Samostatné souvislé vypravování; psaní referátů; učební texty z učebnice či pracovních listů je možno použít k procvičování pravopisu i jiných právě probíraných jazykových jevů, např. list 7/A, 10/A, 11/A.

Matematika a její aplikace

Práce s časovými přímkami; orientace v čase; matematické hádanky v úvodu každého tématu v pracovních listech.

Lidé kolem nás; Místo, kde žijeme

Všechny učebnice, jimiž ve 2. období 1. stupně prolínají tyto okruhy, byly doplněny pracovními listy a podrobnými metodickými poznámkami pro realizaci očekávaných výstupů, klíčových kompetencí i průřezových témat. Jde o ucelený systém, v němž se klíčové kompetence a průřezová témata průběžně a těsně prolínají.

Konkrétní příklady přesahů v očekávaných výstupech: Všechny dějepisné mapy (pracovní listy 8/B, 10/B, 13/B) se porovnávají s mapami současnými (viz učebnice *Naše vlast, Putování po ČR, Putování po Evropě*).

Vznik, vývoj a současná podoba měst (viz učebnice *Naše vlast*, str. 26, 27); historické památky regionu (součást každého regionu v učebnici *Putování po ČR*); odkazy v učebnici *Obrazy z novějších českých dějin* na učebnici *Putování po Evropě* (str. 53, 54) jako na zdroj informací o Evropské unii. Atp.

PŘEHLED PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT S ODKAZY na učebnici *Obrazy z novějších českých dějin (včetně pracovních listů)* ALTER

Níže uvádíme pouze příklady stran pracovních listů (na každém pracovním listu je uvedený odkaz na příslušné strany v učebnici).

1. Osobnostní a sociální výchova

- Osobnostní rozvoj:
  - Rozvoj schopnosti poznávání – 1/A, 3/B, 4/B, 6/A, 10/A (př.: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění)
  - Sebepoznání a sebepojetí – 5/A, 6/A, 7/A, 9/B, 10/A (př.: prezentace referátů, dramatizace)
  - Seberegulace a sebeorganizace – 5/B (př.: návštěva muzeí, galerií, knihoven)
  - Kreativita – 2/B, 3/A, 3/B, 9/B (př.: tvořivost, originalita)
- Sociální rozvoj: skupinová práce plynule prolíná učebnicí i pracovními listy
  - Poznávání lidí (př.: vzájemné poznávání se ve skupině/trídě)
  - Mezilidské vztahy (př.: péče o dobré vztahy, empatie, respektování, podpora, pomoc)
  - Komunikace (př.: komunikace v různých situacích – informování, odmítání, přesvědčování, vyjednávání, řešení konfliktů; sdělování verbální i neverbální)
  - Kooperace a kompetice (př.: rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci)
- Morální rozvoj:
  - Řešení problémů – 4/A, 10/B, 14/A
  - Hodnoty, postoje, praktická etika – 2/A, 14/B

2. Výchova demokratického občana

- Občanská společnost a škola (př.: beseda s kronikářem obce)
- Občanská společnost a stát – 1/B, 6/B, 14/B (př.: Listina základních práv a svobod)
- Principy demokracie – 1/B, 6/B, 8/A, 13/A, 15/A (př.: demokracie jako protiváha diktatury a anarchie)

3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Jsme Evropané – 8/A, 8/B, 11/A, 12/B, 13/B, 15/B (př.: klíčové mezníky evrops. historie)
- Evropa a svět nás zajímá (př.: obnova demokratického Československa, vznik České republiky; ČR v evropských strukturách, členství v EU)

4. Multikulturní výchova

- Kulturní diference – (př.: rasismus v průběhu dějin – židovská ghetta a pogromy; období 2. světové války, pronásledování Židů, Romů a jiných minorit)
- Etnický původ – 9/A, 11/A, 11/B (př.: rovnocennost všech etnických skupin a kultur)
- Multikulturalita – 9/A (př.: vzájemné obohacování různých kultur)
- Princip sociálního smíru a solidarity – 11/B (př.: odpovědnost a příspěvek každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků)

5. Environmentální výchova

- Lidské aktivity (př.: postoje a vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí v minulosti)
- Vztah člověka k prostředí – 4/B, 7/B

6. Mediální výchova

Učebnice spolu s pracovními listy je založena na práci s textem, kritickém čtení, práci s informacemi; takto zaměřená cvičení jsou zařazena ke každému tématu.

- Kritické čtení – 10/A, 15/A (př.: kritické myšlení a vnímání mediálního sdělení, využití média jako informačního zdroje)
- Tvorba mediálního sdělení – 12/A (př.: tvorba školního časopisu)
- Práce v realizačním týmu – učebnice str. 51